

Pukeutumisen historia miesten puvun näkökulmasta

JUHAN SIPIÄ

- 53-VUOTIAS DIPLOMI-INSINÖÖRI, KEMPELE
- Keskustan puheenjohtaja, kansanedustaja
- VAALIT 2011: 35 PAIKKAA (-16) JA 15,8 % ÄÄNISTÄ (-7,3 %)

ALEXANDER STUBB

- 46-VUOTIAS FILOSOFIAN TOHTORI, ESPOO
- Kokoomuksen puheenjohtaja, pääministeri
- VAALIT 2011: 44 PAIKKAA (-6) JA 20,4 % ÄÄNISTÄ (-1,9 %)

Yhteiskunnallinen ja tekninen kehitys
ovat muokanneet miesten
pukeutumisen sellaiseksi kun se
nykyisin on.

Historiasta löytyy myös selitys siihen,
miksi muoti näyttää liittyvän vain
naisten vaatetukseen.

Miesten puku on ekologinen

Eurooppalaisessa miehenpuvussa yhdistyvät hyvät materiaalit, taitava käsityö ja hyvä istuvuus. Nykyaikainen miestenpuku kehitettiin 1700-luvulla ja sen keskeistä merkitystä kuvaa hyvin se, että se on säilynyt perusolemukseltaan lähes samanlaisena koko 1800- ja 1900-luvun.

Kuva miesten puvusta jää
kuitenkin irralliseksi, jos
tarkastellaan vain viimeistä 300
vuotta ja pelkkää pukua.

Ihmiset ovat kehittäneet työkaluja
ja materiaaleja jo esihistorialliselta
ajalta lähtien.

Keksinnöt ovat muokanneet
ihmisyhteisöjen tapaa elää ja
työskennellä ja tämä on
puolestaan vaikuttanut tapamme
pukeutua. Asiat kietoutuvat
toisiinsa.

Puvun kannalta keskeisiä asioita ovat vaatetusmateriaalien kehitys, työkalujen kehitys sekä yhteiskunnallinen ja taloudellinen kehitys. Yksittäisten esikuvien merkitys on loppujen lopuksi ollut suhteellisen pieni. Heidän ansiokseen voidaan lukea se, että he ovat osanneet ensimmäisinä hyödyntää mahdollisuudet.

Ihmiset ovat käyttäneet vaatteita kauan ennen ajanlaskun alkua ja useimpien vaatteiden kehityskaari voidaan juontaa jo noista ajoista. Tällä tavalla housuilla, miehen paidalla ja takilla on edeltäjiä läpi dokumentoidun historian. Nuo vaatteet ovat kuitenkin vielä aika kaukana nykyaikaisista vaatteista.

Varsinaisesti nykyinen
miestenpuku syntyi
feodaaliyhteiskunnan
luhistuessa ja uuden
porvarillisen yhteiskunnan
noustessa teollisen
vallankumouksen myötä
runsaat 200 vuotta sitten

Miehen puku on levinnyt ympäri
koko maailman ja vakiinnuttanut
asemansa ehkä paremmin kuin
mikään muu asu. Siksi se
muodostaa yhden parhaista
esimerkeistä siitä miten
yksittäisen vaatteen synty ja
kehitys liittyy ympäröivän
yhteiskunnan
muutoksiin ja kehitykseen.

Puvun synnyttäneet ja sitä
muovanneet tapahtumat ovat
ehkä dramaattisimpia
koko maailman historiassa, sillä
ne ovat samoja tapahtumia joille
koko nykyaikainen
elämämme perustuu.
Farmarihousujen tai Mao-puvun
syntyhistoria kalpenevat tämän
rinnalla.

Miestenpuvun
tuotekehittäminen on
myös vailla
vertaansa, ovathan
siihen osallistuneet
lukemattomat
käsityöläiset koko
sen historian ajan.

Pukeutumisen synty

- Milloin ja missä ihmiset ryhtyivät pukeutumaan?

Paul Nyström

Pukeutumisen synty

- Ihmiskunnan alkukoti Afrikkassa 50 000-100 000 vuotta sitten
- Vaatetäit n. 70 000–40 000 vuotta sitten
- Neulalöydökset 40 000 vuoden takaa

Pukeutumisen tarkoitus

- Miksi ihmiset alkoivat pukeutumaan?

Pukeutumisen tarkoitus

- Koristautuminen
- Aseman osoittaminen
- Suojautuminen
- Häveliäisyys

Historian aikakaudet

- Esihistoriallinen aika
- Maatalouskulttuuri
- Teollinen vallankumous
- Tietotekninen vallankumous

Esihistoriallinen aika

- 70 000 – 10 000 vuotta sitten
- Ihmiset olivat keräilijöitä ja metsästäjiä
- Ihmiset olivat vaeltajia
- Elettiin pienissä ryhmissä
- Työnjako oli kehittymätöntä
- Ihmiset olivat melko samanarvoisia

Esihistoriallinen aika

- Pukeutuminen oli melko yhdenmukaista
- Kehitys tapahtui hitaasti
- Vaatteen jalostusaste oli alhainen
- Materiaaleina lähinnä vuodat
- Vaatteet tehtiin perhepiirissä

Maatalouden synty

- n. 10 000 eaa.
- Ihmiset asettuivat paikoilleen
- Mahdollisesti suunnitelmallisuuden
- Mahdollisesti työnjaon
- Synnytti kaupungit
- Synnytti vaihtotalouden
- Mahdollisesti etuoikeutettujen luokkien synnyn

Maatalouden kehitys

- Kehitys nopeutui, mutta oli silti verkkaista
- Ammatit eriytyivät
- Luokkajako syveni
- Vauraus perustui maatalouteen
- Maan omistus keskittyi
- Poliittinen valta oli aatelistolla ja papistolla
- Epätasa-arvo syveni

Maatalouden kehitys

- Omistava luokka ei osallistunut tuotantoon
- Kaunis pukeutuminen oli joutilaiden etuoikeus ja se näkyi vatetuksessa, vaatteet olivat näyttätymistä, ei työntekoa varten.
- Miehet olivat riikinkukkoja
- Luksustuotteiden käyttö oli kielletty muilta yhteiskuntaluokilta.

Aatelisto valtakausi

- Aatelisto syntyi pian kaupungistumisen alussa
- Aateliston valta ja varallisuus kasvoi hiljalleen ja oli huipussaan 1700-luvulla
- Aatelisto käytti valtavasti rahaa ylellisyystuotteisiin
- Kaupunkiporvaristo toimitti niitä ja vaurastui

Aatelisto valtakausi

Aatelisto valtakausi

Aatelisto valtakausi

Kaupungistuminen

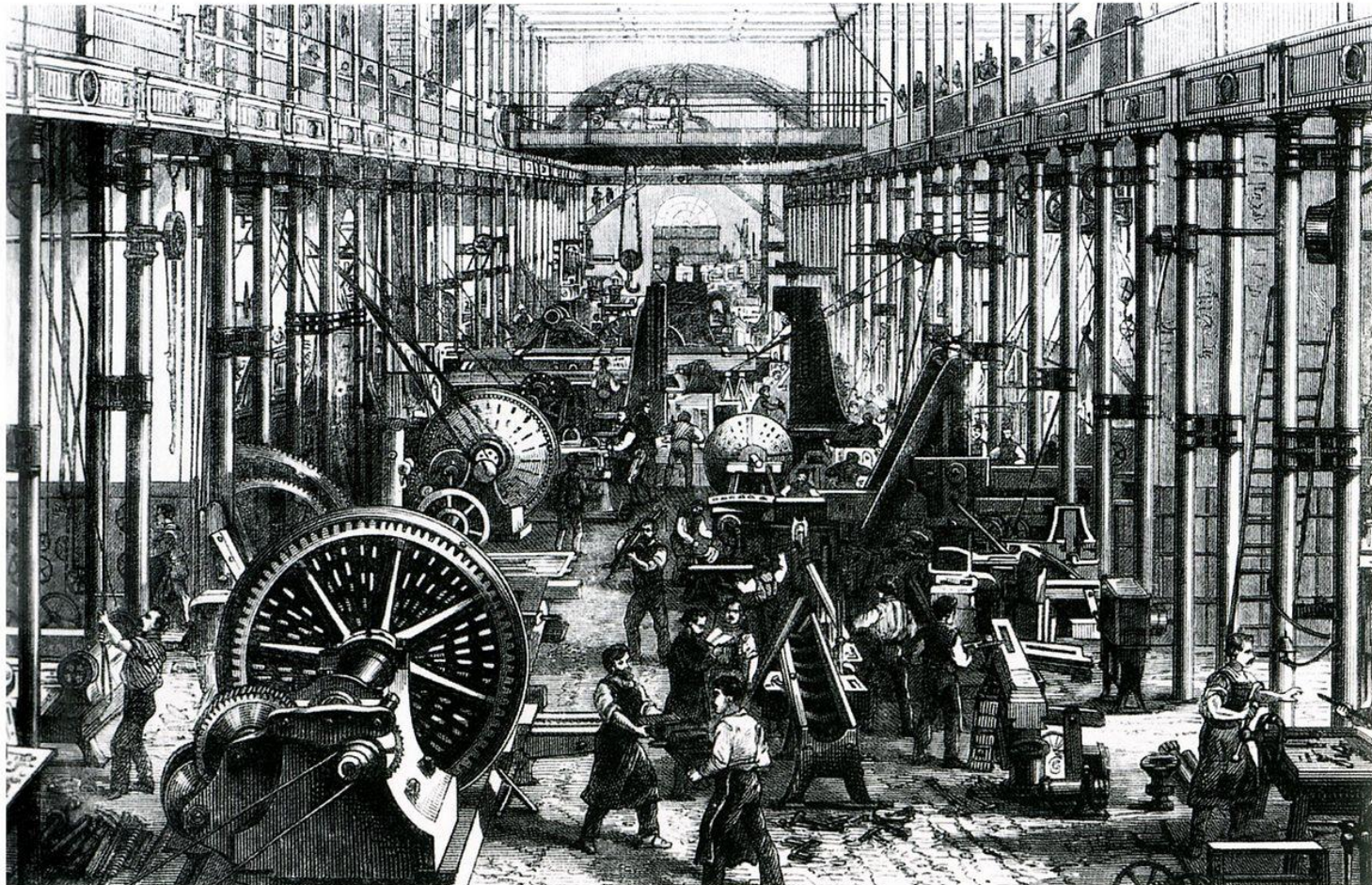
- Kaupungit kasvoivat
- Kaupunkiväestön suhteellinen määrä kasvoi
- Varallisuus syntyi maataloudesta, mutta kulkeutui kaupunkeihin
- Porvariston varallisuus kasvoi, mutta valta ei
- Kaupunkiväestöllä ei ollut poliittisia oikeuksia

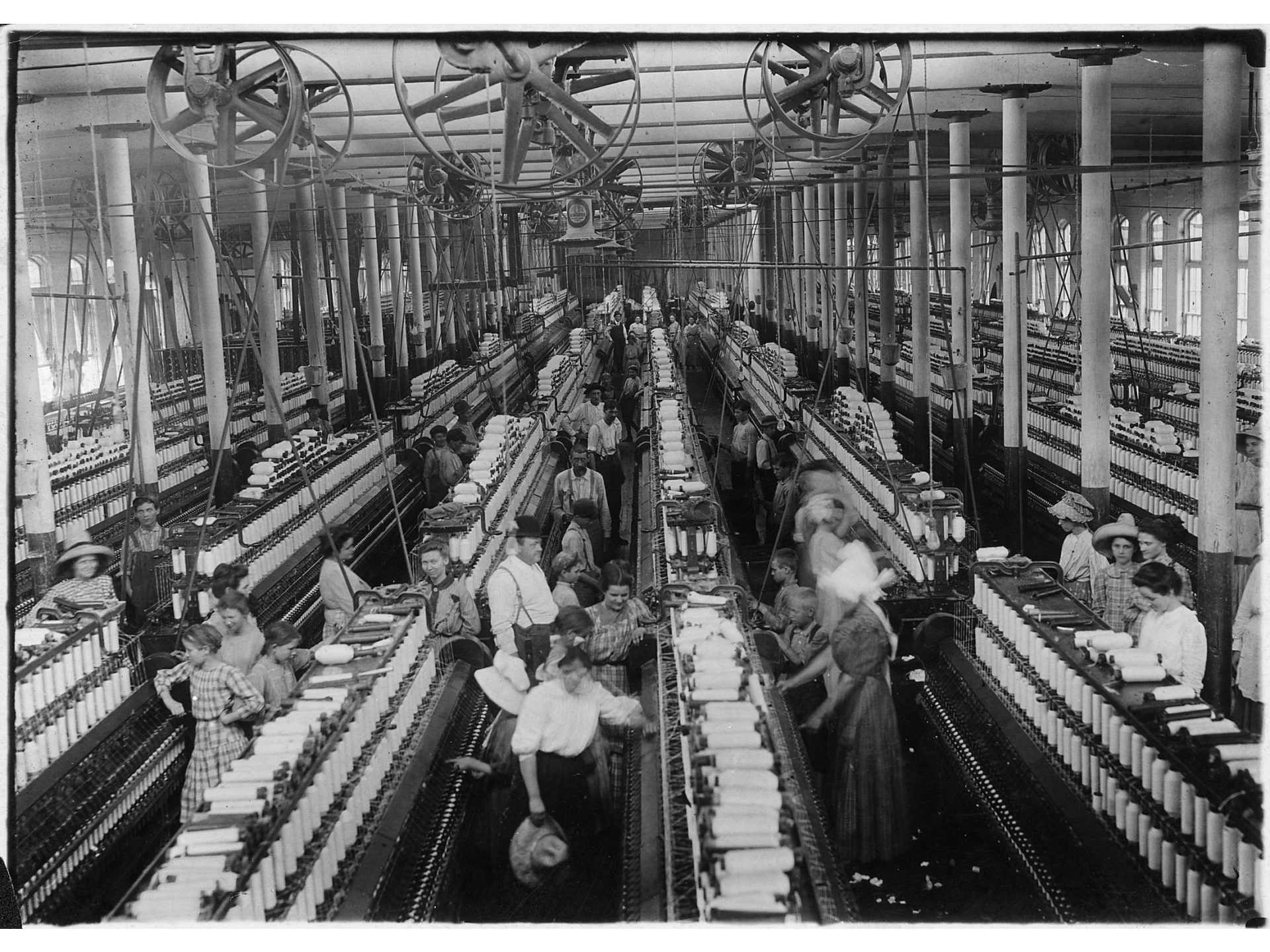
Porvariston nousu

- Porvariston määrän, varallisuuden ja koulutustason nousu sekä tekniikan nopeutunut kehitys johtivat teolliseen vallankumoukseen 1700-luvun loppupuolella
- Teollinen vallankumous johti porvarilliseen vallankumoukseen
- Taloudellinen painopiste siirtyi maataloudesta teollisuuteen

Teollinen vallankumous

Varallisuus perustui teolliseen tuotantoon ja kauppaan.

Teollinen vallankumous

- Tuotteet halpenivat merkittävästi
- Keskiluokka laajeni
- Tuotteet yhdenmukaistuivat
- Uniformut yleistyivät
- Joukkuepelit yleistyivät

Porvariston valtakausi

- Vauraus perustui työhön, ei omistamiseen
- Naiset hoitivat kotia
- Miehet työskentelivät kodin ulkopuolella
- Naiset olivat miehistä riippuvaisia
- Miehet olivat toisista miehistä riippuvaisia
- Pukeutuminen heijasteli ympäröivää maailmaa

Porvariston valtakausi

- Naiset pukeutuivat kauniisti
- Naiset uudistivat pukeutumistaan
- Miehet pukeutuivat ”työvaatteisiin”
- Miehet välttelivät seksuaalista kilpailua
- Pukeutuminen yhdenmukaistui
- Värit katosivat

Tekninen kehitys

- Keskiaika 476-1492 oli hitaan kehityksen aikaa
- Uusi aikaa alkoi 1400-1500 ja kehitys pääsi nopeutumaan.

Tekninen kehitys

- Neula 60 000 eaa. silmäneula 17 000 eaa.
- Kuparineula 7000 eaa
- Raudan karkaisu 1200-luvulla
- Metalinen silmäneulan 1600-luvulla
- Syyrinki 800-luvulla

Tekninen kehitys

Tekninen kehitys

Tekninen kehitys

- Napinläpi 1200-luvulla
- Keritsimet, 1500 eaa.
- Sakset, Rooma100,
- Karkaistusta metalista Robert Hinchliffe
1761

Tekninen kehitys

Tekninen kehitys

Tekninen kehitys

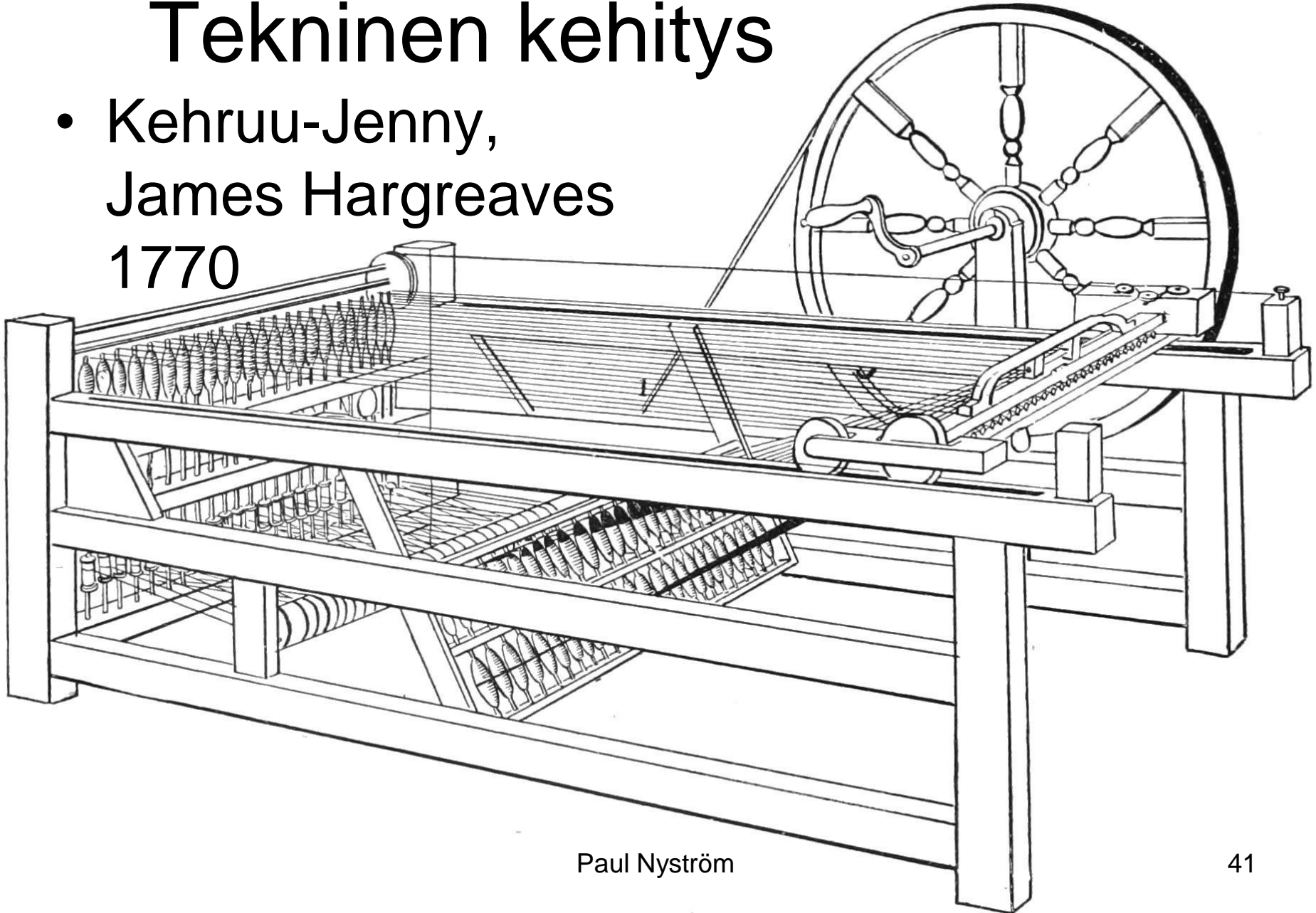
- Höyrykone,
James Watt
1769

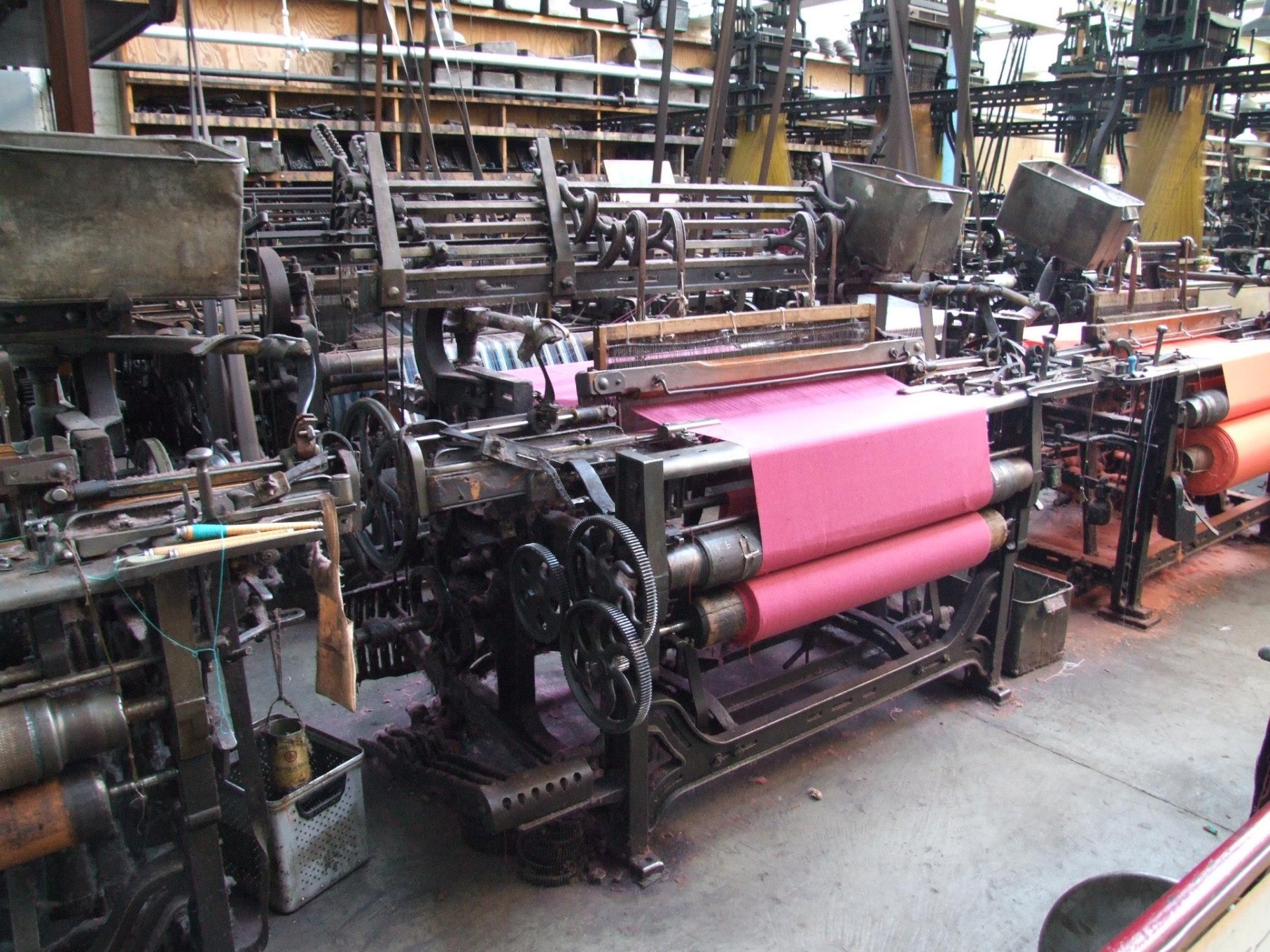
Tekninen kehitys

- Kehruu-Jenny,
James Hargreaves
1770

Tekninen kehitys

- Kutomakone, Edmund Cartwright 1785

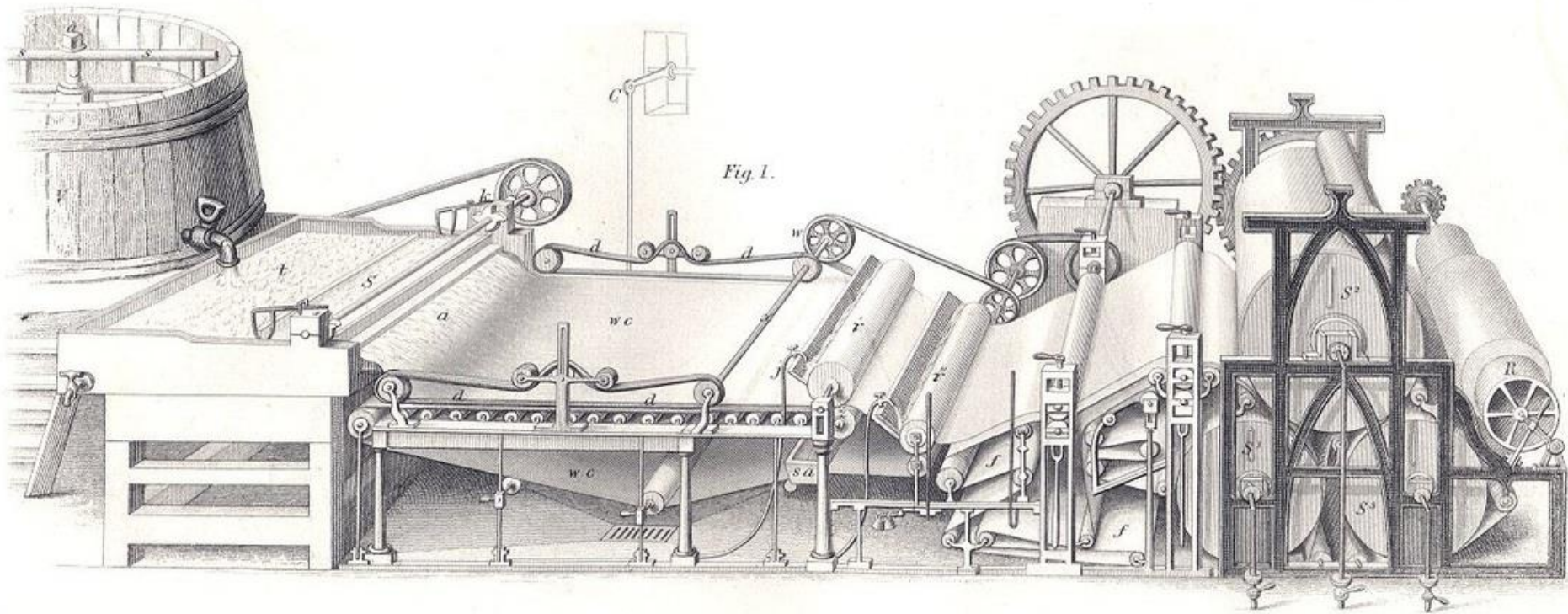

Tekninen kehitys

- Ompelukone, Isaac Merrit Singer 1851

Tekninen kehitys

Paperi, Nicholas Louis Robert 1799

Materiaalien kehitys

- Nahka n. 70 000 vuotta sitten
- Villa, 6000 eaa
- Pellava, 4000 eaa
- Silkki, 3500 eaa Kiina, 550 Eurooppa
- Puuvilla, 7000 eaa Intia, 1700 Amerikka
- Keinokuidut 1900-luvulla

Edelläkävijöitä

George Bryan
Brummell

1778–1840 (Beau),
kuningas Yrjö IV:n
ystävä, väheksyi
koristeellisuutta,
arvosti istuvuutta.

Edelläkävijöitä

Oscar Wilde 1854–1900, kirjailija, esteetikko ja keikari.

Paul Nyström

1900-luku

- Keskiluokan kasvu
- 1-maailmansota
- Vyötärösaumallinen lievetakki väistyy ja korvautuu väljemmällä arkipuvulla
- Vaatteet ”pehmenevät” uniformujen vaikutuksesta.

1900-luku

- 30-luku oli pulavuosista huolimatta myös yleisen vaurastumisen ja keskiluokan kasvun aikaa jolloin miehen puku eli kulta-aikaansa.
- Ihmiset uskoivat tulevaisuuteen
- Leikkaus ja mittasuhteet olivat luonnollisia ja elegantteja.
- Pukua käytettiin hyvin laajasti

1900-luku

- 50-luku oli tummasävyinen
- II-maailmansota varjosti elämää
- Film noir kuvastaa hyvin tunteja
- Vaatteet leikattiin liioittelevan suuriksi

Tietotekninen vallankumous

- Vanhat hierarkkiset suhteet ovat murentuneet
- Naisten asema on parantunut
- Teollisen aikakauden pukeutumis- ja tapakulttuurista on erkaanuttu